

Nr. 1

**PIEKTDIENA,
2001.g.21.septembris.
CENA 1 PALDIES**

"PASACIŅAS" EKSPRESINTERVIJA

5.gr. bērni atbild uz jautājumu "Kas Tev patīk bērnudārzā?"

Man bērnudārzā ir labi draugi - Edgars K. Patīk braukāties ar mašīnām un krāsot - Jānis.

Man patīk spēlēties ar mašīnām, mēs iemācījāmies A burtiņu - Toms L.

Es bērnudārzā iemācījos zīmēt un māku salikt puzli - Centis.

Esmu iemācījies krāsot un zīmēt, man patīk mantas - mašīnas un mazie kluči - Toms Ā.

Man patīk braukāties ar Džipa mašīnām, es esmu iemācījies rakstīt drukātos burtus - Edgars L.

Man patīk mazās mašīnas, es lieku vieglās puzles, man ir draugi Kalvis un Oskars - Mārtiņš M.

Man patīk spēlēties ar mašīnām - lielo "gruzoviku" - Oskars.

Patīk gulēt teltī un braukāties ar mašīnām, un spēlēt futbolu - Kalvis.

Patīk mantas, es dzīvojos leļļu istabā - taisu lellēm ēst - Sendija.

"PASACIŅAS" DARBIŅI SEPTĒMBRĪ

<i>Tu no vasaras pārnācis</i> -1.diena bērnudārzā.	3.09.
Vadītāju, metodiķu seminārs b/d"Ezītis".	5.09.
Pedagoģiskās padomes sēde.	6.09.
Bērnudārza pieņemšana.	13.09.
Jauki mežā rudenī - pārgājiens.	19.09.
Vecāku kopsapulce.	21.09.
Pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu diena	26.09.
Miķelis - rotaļnieks.	28.09.

"PASACIŅA" CEĻO

Jauki mežā rudenī

Mežā gāju, mežā skrēju,
Redzēju, ka bija tā...

19.septembra rītā āvām kājas, lai dotos pārgājienā - ekspedīcijā uz mežu. Diena silta, saulaina - atvasara.

Paši mazākie, kam kājas īsas un soliņi mazi, ceļoja pa parku.

Vecākie bērni atrada Z.Mauriņas takas sākumu pie Valmieras - Raunas ceļa, gāja pa to gar Miegupītes krastu līdz "Briežu" pļavām. Iet pa taku - tas nav viegli. Ceļu šķērso nokrituši koki, kuriem jārāpjas pāri, koki veido arkas, zem kurām jāizlien, arī koku saknes ir virs zemes, ka aizķerās kāja. Lielo gravu gan forsējām viegli.

Pirms pārgājiena bērni jau daudz zināja par mežu, bet bija arī jautājumi, kas jānoskaidro.

Kuriem kokiem ir čiekuri, kuriem - "eziņi", "deguni", zīles.

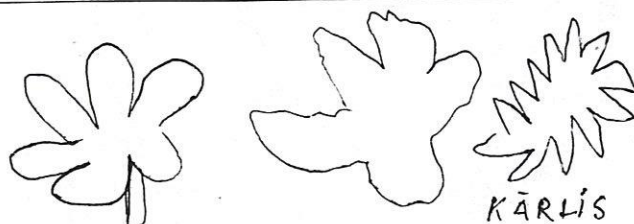
Lielās grupas bērni jau zināja, ka mežā aug koki, sēnes, ogas, puķes, dzīvo vāveres, vaboles, visādi putni, mežs ir kokains, rudenī birst lapas.

Pārgājienā katrs bērns devās ar savu lielo jautājumu "Ko es gribu uzzināt par mežu?" Jautājumi bija daudz un ļoti nopietni. Visas atbildes atrast mežā nevarēja, tās būs jāmeklē gudrās grāmatās.

Piemēram: Kā izveidojas skudru pūznis? Kāpēc kokiem ir dobumi, kāpēc tie rodas? Kāpēc sen aug sēnes? Kāpēc dzīvnieki dzīvo tieši mežā?

No ekspedīcijas pārnācām ar guvumiem: sēnēm izstādei, lapām, čiekuriem, sausiem zariem rokdarbiem un galvenais ar atziņu - mežs ir dzīvs, tas ir jāsaudzē.

Anita

"PASACĪŅAS" PASAKAS

Rudens, devējs, atnāk pie mums ar veltēm. Rudens prot dot ar prieku, tādēļ viņa klātbūtne nekad nav tukša. Tas atmirdz lapu un augļu krāšņumā un rosina iztēli. Tad bērni ļaujas fantāzijai...

KARTUPEĻA PIEDZĪVOJUMI.

KARTUPEĻIS IET IET UN IERAUGA KOKU, UN PĒC TAM BRĪNĀS UZ TO, JO NAV REDZĒJIS KOKU.

KARTUPEĻIS UZKĀPA KOKĀ. KOKĀ ATRADA BUMBIERI. LIELAIS KARTUPEĻIS APĒDA MAZO BUMBIERI.

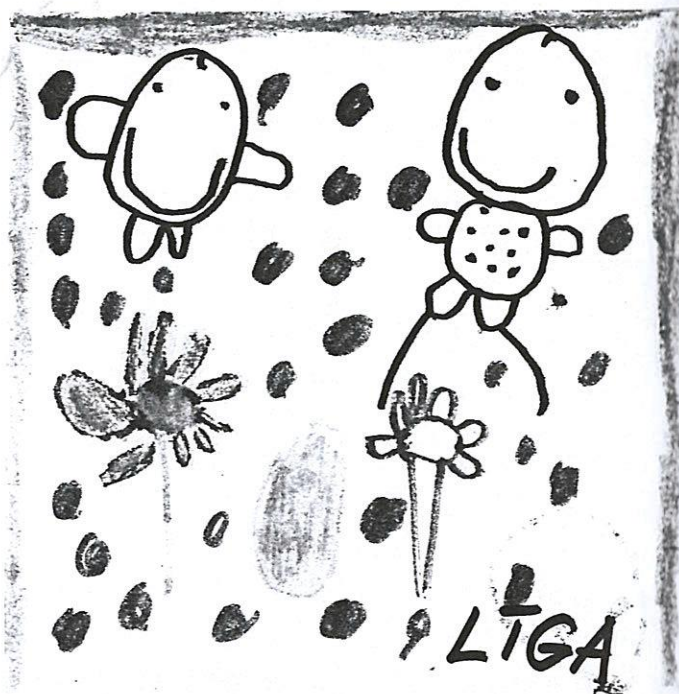
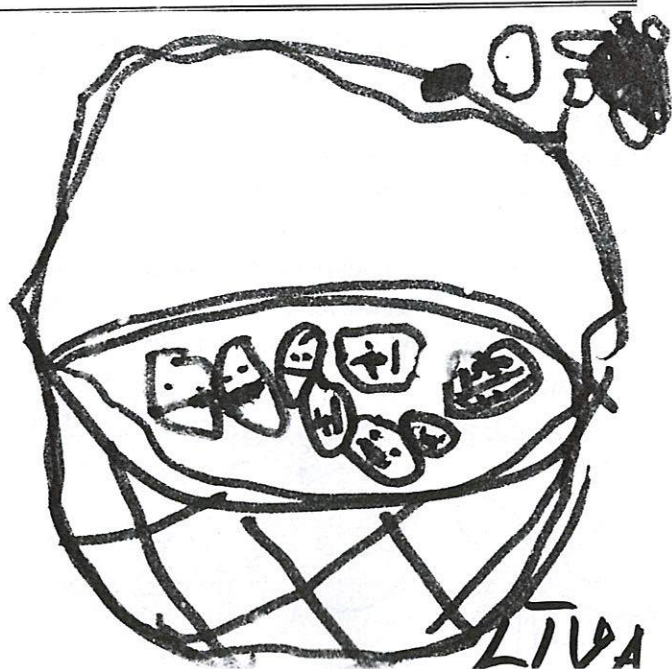
KARTUPEĻIS VIENS NETIEK LEJĀ. VIŅŠ MĒĢINA LĒKT, BET VIŅAM IR BAIL. VIŅŠ PLĒŠ LAPAS UN PIELIEK SEV SPĀRŅUS UN LIDO LEJĀ. LEJĀ SPĀRŅUS NOPLĒŠ NOST.

ZEM KOKA VIŅŠ ATRADA SPALVAS UN PIESPRAUDA DAUDZ SEV KLĀT UN AIZLIDOJA, JO VĒJŠ VIŅU PACĒLA GAISĀ. KARTUPEĻIM PALIKA BAIL, BET KAD PIERADA LIDOT, TAD PALIKA PRIECĪGS UN PĀRDOMĀJA, KA NAV BAIL. VIŅŠ AIZLIDOJA UZ ZIEMEĻU MEŽU.

MEŽĀ VIŅŠ MEKLĒJA SĒNES UN IERAUDZĪJA ZAĶI. VIŅI ABI SADRAUDZĒJĀS UN KOPĀ MEKLĒJA SĒNES.

TAD ABI IERAUDZĪJA VILKU UN CITUS DZĪVNIEKUS. VIŅI VISI SADRAUDZĒJĀS UN VISI MEKLĒJA SĒNES, OGAS, PUĶES UN KĀPOSTUS.

4.GRUPAS BĒRNI UN INESE.

PASAKA PAR ĀBOLU UN CIDONIJU.

REIZ DZĪVOJA CIDONIJA. VIŅA ATRADA PIE KOKA ĀBOLU. VIŅI ABI RUNĀJA PAR ZAĶI. ZAĶIS KATRU DIENU APCIEMOJA ĀBELI UN PĀRBAUDĪJA VAI ĀBOLOS IR TĀRPI. TĀRPAINOS ĀBOLUS VIŅŠ META PROM UN MEKLĒJA CITUS - GATAVOS ĀBOLUS. ZAĶIS NOGRAUZA ARĪ ZĀLI ZEM ĀBELES. ĀBELEI PATIKA, KA ĒD ZĀLI, BET NAPATIKA, KA ĒD ĀBOLUS. VIŅA SAVUS ĀBOLUS GRIBĒJA ATDOT CILVĒKIEM.

CIDONIJA ARĪ GRIBĒJA, LAI PIE VIŅAS CIEMOS NĀK ZAĶIS. VIŅA PALŪDZA ĀBELI, LAI TĀ UZAICINA ZAĶI CIEMOS PIE CIDONIJAS.

NĀKAMĀJĀ VAKARĀ ZAĶIS AIZGĀJA PIE CIDONIJAS.

CIDONIJA UZAICINĀJA PAGARŠOT SAVUS AUGĻUS. ZAĶIS IEKODĀS CIDONIJĀ UN IZSPLĀVA: "VAI, CIK SKĀBI TAVI AUGĻI! ĀBOLI IR GARŠĪGĀKI."

4.GRUPAS BĒRNI UN INESE.

SPĒLE - ATSLĒGA, AR KURU ATSLĒDZ PASAULI

Pieaugušo galvenā nodarbošanās ir darbs, bērna dzīvē tikpat liela nozīme ir spēlei. Tā izvijās cauri visām bērna attīstības jomām - kustībām, komunikācijai, intelektam. Sākumā tās ir šķietami nenozīmīgas manipulācijas ar grabuļiem, taču šī darbība ir gaužām nopietna - tā bērns sāk apgūt pasauli, iegaumēt formu un krāsu. Vēlāk mazulis rotaļdamies, cilājot, aptaustot mantas, praktiskā līmenī apgūst jēdzienus *lielāks, mazāks, ciets, mīksts, grumbuļains* utt.. Tā bērns ieiet pasaulē.

Ne mazāk svarīga agrās bērnības aizraušanās ir *kustību rotaļas*. Tās rada prieku par spēju pārvaldīt savas kustības, kustēties. Īpašu sajūsmu sagādā tas, kas izdodas pirmo reizi. Piemēram, kaut vai durvju aizvēršana, vai arī - kad Jānītim beidzot izdevies nolēkt no sola, viņu nav iespējams dabūt prom. Šī darbība bieži pārtop spēlē. Sākumā tā ir pieaugušo darbības primitīva atdarināšana, kas, bērnam augot, 6-7 gadu vecumā pārtop *sižetiskajā lomu rotaļā*.

Sižetiskās rotaļas *padziļinās* tad, kad priekšmeti iegūst pārveidotu jēgu. Kad koka nūja vairs nav nūja, bet ir zirdziņš, uz kura var jāt; un lupatu vīkšķis pārtop zīdaiņi, ko auklēt. Apmēram līdz 3,5 gadu vecumam bērni, būdami pat vairāki kopā, savās sižetiskajās rotaļās darbojas katrs atsevišķi. Viņi spēlējas *blakus*. Kopā izdodas tikai noteiktā vecumā, jo *kopā* taču nozīmē saprast spēli, iekļauties sižetā un noteikumos. Spēle pēc noteikumiem ir galvenais bērna personības veidošanās rīks pirmsskolas vecumā, jo tieši spēles prieks ir dzinulis, lai mācītos sevi kontrolēt, pārvarēt acumirkļa iegribas, lai paskatītos uz situāciju arī no otra cilvēka redzespunkta. Spēle ir bērnības valoda. Ja bērns ir iemācījies pakļaut sevi kādai lomai, sižetam spēlē, ir labi ieredzēts vienaudžu grupā, tā ir liela garantija, ka viņš spēš sevi kontrolēt arī skolā. Krievu psihologa D.Elkoņina atzinums ir: "*Pasakiet, kā jūsu bērns spēlējas, un es pateikšu, vai viņš ir gatavs skolai.*" Spēle nav tikai tukša laika nosīšana.

Bērna spēle katram nozīmē ko citu. Speciālistam tas ir bērna attīstības diagnostikas instruments, mātei - atelpas brīdis, pašam bērnam savukārt ir pašizpaušmes veids, bet mums visiem kopā - iespēja ielūkoties it kā paralēlā pasaulē, kura pastāv līdzās tepat, tikai spēlē bērns šo pasauli skata pavisam citādām acīm nekā mēs - pieaugušie.

Anita Vecgrāve "Kā man saprast savu bērnu"

NETĪRAS ROKAS, BURKĀNIŅŠ NO DOBES UN...

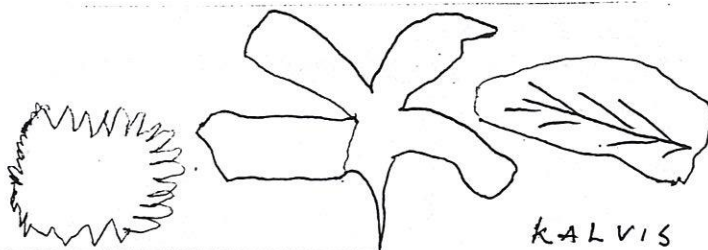
No zarnu parazītu slimībām visizplatītākā ir **spalīši**. Ar to slimo gan bērni, gan pieaugušie. Ar spalīšiem galā var tikt ātri - to dzīves ilgums ir viens mēnesis, un, ja nenotiek atkārtota invadēšanās, slimība izbeidzas pati. Jāievēro viens stingrs noteikums - **pēc iespējas biežāk un obligāti pēc tualetes lietošanas un pirms ēšanas jāmazgā rokas!** Un ne tikai - ja ir spalīši, lielāka vērība jāpievērš grīdu, rotaļlietu, gultasveļas un apakšveļas tīrībai. Ja gremošanas traktā nonāks kaut viena oliņa, slimība sāksies atkal.

Diemžēl zarnu parazītus var dabūt arī citā veidā, ne tikai ar netīrām rokām. Ar daudziem parazītiem var inficēties, lietojot uzturā dzīvnieku valsts produktus - cūkgaļu un saldūdens zivis.

Svarīgi atcerēties pavisam vienkāršas patiesības, lai pasargātu sevi un citus no zarnu parazītiem:

- Mazgāt rokas pēc tualetes apmeklējuma, pirms ēšanas, pēc darba!
- Noteikti pieprasīt, lai bērni rokas mazgā arī tad, kad mamma to neredz un neatgādina - bērnudārzā, skolā.
- Nelietot uzturā nemazgātus dārzeņus un augļus. Lai noskalotu parazītu oliņas ūdenim nav obligāti jābūt karstam, taču noteikti tekošam.
- Nelietot uzturā termiski nepietiekami apstrādātu cūkgaļu un saldūdens zivis.
- Pievērst uzmanību simptomiem, kas liecina par zarnu trakta taurējumiem. Arī tad, ja par tiem sūdzas bērni, jau laikus uzmeklēt ārstu.
- Spalīšus ātri var izārstēt ar aptiekās nopērkamajiem līdzekļiem : vermoksu, dekarisu.
- Ja mājās ir suns vai kaķis, jāveic tā profilaktiskā attārpošana un jāievēro tīrība gan pēc saskarsmes ar dzīvnieku, gan dzīvoklī, gan vietā kur dzīvnieks nokārtojas.

Sarmīte Grīnblate
Pārpublicēts no žurnāla "IEVA"

KALVIS

"PASACIŅAS" VALODIŅA

Audzinātāja Emīlam: **"Sakārto, lūdzu, apkaklīti!"**

Emīls stāv, nesaprazdams, ko audzinātāja grib.

Audzinātāja: **"Emīl, jāsakārto apkaklīte."**

Andris turpat blakus skatās, skatās, nevar izturēt: **"Nu, krādziņu taču sakārto!"**.

Toms Ā.: **"Audzinātāj, man mājās baigi feinā piščene. Un, ja šauj, tad var tikt kurķī."**

Toms Ā.: **"Es pirkšu ričiku ar priekšējiem ātrumiem un spidometru."**

Audzinātāja: **"Nedaudz pasildīsim plastilīnu, uzpūšot tam elpu."**

Aleksis: **"Tā jau var iztērēt visu elpu!"**.

Mārtiņš M.: **"Mežs ir kokains."**

SVEICAM !

VĀRDA DIENĀ	KLAUDIJU	5.IX
	SANTU	14.IX
	MĀRI	22.IX
	MIKU	29.IX

DZIMŠANAS DIENĀ

Laime, laime tam dēlam,
Kas piedzima saulītē.
Tam laimiņa grožus vija;
Šudrabā mērcēdama.

EDGARU LOČMELI	11.IX
KĀRLI SPUNDE	19.IX
TOMU LEZDKALNU	22.IX

Stāv dālija septembra vārtos
Un vasaras vaiņagā smeļ...
Man liekas - no tādām kā viņa
Kļūst vieglāk šai pasaulē.

/Ā. Elksne/

DAIRU MELBĀRDI	4.IX
ANITU GOLUBOVSKU	16.IX
SILVIJU SERMULI	29.IX

"PASACIŅAS" VIRTUVES ZIŅAS

Katra namamāte zina, ka tā ir māksla - par nelielu naudas summu gatavot lētus, bet garšīgus un veselīgus ēdienus.

Šī rudens iecienītākie salāti bērnu dārzā ir ķirbju salāti.

ĶIRBJU SALĀTI

Ķirbji

burkāni

marinēti gurķi.

Sagriež salmiņos, sajauc ar salātu mērci
/sāls, cukurs, eļļa/.

AVĪZES REDAKTORE - INETA
NOFORMĒTĀJA - ANITA
KORĒSPONDENTE - ŠARMA